

УДК 378.147:[373.5.011.3 – 051:811.161.2]

*Тетяна Костолович,
аспірант кафедри теорії та методик початкового навчання
Рівненського державного гуманітарного університету
(м. Рівне, Україна)*

**КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-СЛОВЕСНИКІВ**

У статті розглянуто сутність і основні характеристики компетентнісного підходу як загальнодидактичної категорії, доведено, що тільки його упровадження у навчальний процес ВНЗ створить умови для

успішного формування комунікативної компетентності майбутніх учителів-філологів, надасть можливість застосовувати вужчі власне методичні підходи до навчання української мови – комунікативно-діяльнісний, функційно-комунікативний, текстоцентричний, які безпосередньо впливають на мету, якість і результати мовної освіти в Україні. Комунікативну компетенцію автором потрактовано як складне інтегративне явище, до складу якого входить ціла низка субкомпетентностей.

Ключові слова: компетентність, компетентнісний підхід, комунікативна компетентність, субкомпетентності, комунікативно-діяльнісний, функційно-комунікативний, текстоцентричний підходи до вивчення української мови.

В статті розглядається сутність і основні характеристики компетентного підходу як загальнодидактичної категорії, доводиться, що тільки його застосування в навчальному процесі в вищій школі створить умови для ефективного формування комунікативної компетентності майбутніх учителів-філологів, надасть можливість застосовувати більш вузькі методичні підходи до навчання української мови – комунікативно-діяльнісний, функційно-комунікативний, текстоцентричний, які безпосередньо впливають на мету, якість і результати мовної освіти в Україні. Автор розглядає комунікативну компетенцію як складне інтегративне явище, до складу якого входить ціла низка субкомпетентностей.

Ключевые слова: компетентность, компетентностный подход, коммуникативная компетентность, субкомпетентность, коммуникативно-деятельностный, функционально-коммуникативный, текстоцентрический подходы к изучению украинского языка.

The article deals with the issue of competence approach implementation as a condition of communicative Ukrainian-speaking competency forming of prospective teachers-philologists. The essence and main characteristics of competence approach as general didactic category (theoretical basis, aim of using, results, methods and means), its interrelation with other innovative approaches to Ukrainian language teaching are considered; it is proved that only its implementation into educational process of higher educational establishment will create conditions for successful forming of competence of prospective teachers-philologists, it will give possibility to use methodological approaches to Ukrainian language teaching more precisely: communicative-active, functional-communicative, text centric, functional-stylistic which influence the aim, quality and results of language education in Ukraine directly. The author sees communicative competence as a complex integrative phenomenon which consists from the range of subcompetencies (linguistic, speech, sociocultural, strategic) which needs reconsidering of existing forms

and means of teaching, activation of individual work, giving priority to speech productive-creative tasks.

Key words: *competency, competency approach, communicative competency, subcompetencies, communicative-active, functional-communicative, text centric approaches to Ukrainian language teaching.*

Мовна освіта ХХІ ст., спрямована на гуманітаризацію навчального процесу, має на меті формування національно свідомої мовної особистості вчителя, що передбачає високий рівень мовленнєвої культури, самостійність навчання, мотивацію саморозвитку й самореалізації, вільне орієнтування у гіперінформаційному просторі, здатність застосовувати набуту інформацію, знання, вміння та навички в різних ситуаціях відповідно до власних потреб, тобто бути компетентною особою. Більшість сучасних дидактів і лінгводидактів вважають компетентнісний підхід «найяскравішою ознакою модернізації освіти», «найважливішим орієнтиром сучасної освіти», «новою парадигмою результатів освіти» (І. Бех, Н. Голуб, І. Гудзик, С. Караман, Л. Мамчур, С. Омельчук, Л. Мацько, М. Пентилюк, О. Пометун, О. Савченко, Т. Симоненко, І. Хом'як, Г. Шелехова та ін.). Таке розуміння знаходить відображення у багатьох програмових і нормативних документах загальноосвітньої школи [6; 7; 9; 10]. Дійсно, тільки здатність застосовувати набутий досвід, знання та вміння, працювати в колективі, постійно самовдосконалюватися дасть змогу випускникам ВНЗ ефективно соціалізуватися, стати конкурентоспроможними громадянами суспільства. Але умови та шляхи реалізації компетентнісного підходу у вищих навчальних закладах ще недостатньо розроблені, відсутні компетентнісні стандарти, не визначені ключові та предметні компетентності, що свідчить про актуальність досліджень, присвячених проблемі упровадження компетентнісного підходу в практику навчання студентів, умовам, технологіям і засобам формування комунікативної компетентності як результату вищої філологічної освіти.

Загальновідомо, що компетентнісний підхід прийшов до нас із західних країн, де перші дослідження почали проводитись ще у середині ХХ ст. [5; 6; 8; 9; 18]. Але лише у 90-х роках ХХ ст. остаточно було з'ясовано перелік основних компетентностей, які розумілися як результат освіти, «здатність людини, що обов'язково потребує не лише елементів виконання, а й володіння певними інтелектуальними, моральними й соціальними якостями, що дають їй змогу швидко й конкретно, відповідно до запитів ситуації, застосовувати всі свої знання й уміння» [8, с. 54; 7; 9]. В Україні системна робота дидактів, методистів і лінгводидактів із реалізації цього підходу починає проводитись лише на початку ХХІ ст. [2; 3; 9; 14; 15; 16; 18; 21; 22]. У першу чергу це стосувалося загальноосвітньої школи.

Співробітники лабораторії навчання української мови Інституту педагогіки НАПН України визначили структуру комунікативної компетентності як предметної і ключової, її місце в ієрархії компетентностей,

вікову градацію компетентностей, варіювання рівня сформованості, зазначили, що у студентів коледжів та вишів формується професійна комунікативна компетенція тощо [8, с. 51–64].

Частина лінгводидактів з'ясовувала роль комунікативно-діяльнісного (Н. Голуб, С. Караман, І. Кухарчук, Л. Мацько, М. Пентилюк, І. Хом'як, Г. Шелехова), комунікативно-прагматичного (Р. Друженко), функціонально-комунікативного (Л. Паламар, О. Петрук, Н. Янчук), функціонально-стилістичного (В. Бадер, Т. Донченко) у формуванні комунікативної компетентності школярів різного віку та студентів [1; 3; 4; 7; 11; 12; 17; 21; 22; 23]. У першому десятилітті ХХІ ст. захищено 2 докторських дисертації, випущені монографії, присвячені теорії і практиці формування професійної мовно-комунікативної компетенції студентів філологічних факультетів (Т. Симоненко, О. Семенов) [19; 20].

Аналіз наукової літератури з теми дослідження дозволив виділити низку актуальних питань, пов'язаних із упровадженням компетентнісного підходу в мовну підготовку майбутнього вчителя-філолога, формування професійної комунікативної компетентності. Це модернізація змісту і форм викладання української мови за компетентнісним підходом, розробка компетентнісних стандартів вищої освіти, визначення й затвердження структурних і змістових особливостей професійної комунікативної компетентності (ПКК), виявлення ефективних підходів до формування ПКК, створення методичного супроводу лекційних і практичних занять тощо.

Мета статті полягає у визначенні сутності компетентнісного підходу до викладання української мови, виявленні його ролі у формуванні професійної комунікативної компетентності та її субкомпетентностей майбутніх учителів-філологів, взаємозв'язку з іншими інноваційними підходами.

Сучасні підходи до навчання мови визначаються як основною функцією самої мови – бути найважливішим засобом спілкування, пізнання і впливу, так і замовленням суспільства – сформувати різнобічно розвинену й соціально активну особистість, якій притаманна справжня культура спілкування в різних видах мовленнєвої діяльності, яка володіє засобами самовираження рідною мовою, вміє вести бесіду, точно й аргументовано висловлювати свої думки, дотримуючись мовної норми і правил мовленнєвої поведінки [16].

Найбільш загальним підходом виступає компетентнісний, який безпосередньо впливає на формулювання мети, результату, технології, методів та прийомів викладання. Його використання зумовлено потребами часу, орієнтацією на кінцевий результат освіти – сформовану мовну особистість, її суспільну соціалізацію.

Провідним *принципом* виступає особистісно зорієнтований (антропоцентричний), оскільки всі зусилля спрямовані на розвиток особистості. *Мета* – формування діяльної компетентної особистості. *Результат* – набуття комунікативного досвіду, здатності того, хто навчається, до самонавчання у подальшому житті, тобто *формування*

комунікативної компетентності майбутніх учителів-філологів. Поняття комунікативної компетентності є центральним за компетентнісним підходом, але її зміст і структура у сучасних лінгводидактичних працях розуміється по-різному [13; 16; 17; 18]. Ми у своєму дослідженні виходимо з того, що мовна освіта в Україні – безперервний процес, а отже ПМК – найвищий щабель комунікативної, основи якої закладаються у загальноосвітній школі, тому структура ПМК має містити ті ж елементи, що й шкільна.

У Держстандарті, програмах і більшості праць методистів (І. Гудзик, Н. Голуб, І. Кучеренко, Л. Мамчур, Л. Мацько, М. Пентиліук, Г. Шелехова) зазначено, що у складі комунікативної виокремлюються мовна, мовленнєва, соціокультурна і стратегічна (діяльнісна), які в свою чергу містять субкомпетентності [8]. У наукових розвідках, присвячених ПМК, до її складу вводять лінгвістичну (мовну), прагматичну (дискурсивну), предметну і технологічну компетенції [20]. Як бачимо, спільним елементом виступає лінгвістична, яка розуміється автором як вільне володіння українською літературною кодифікованою мовою, що базується на потребах особистості реалізовувати комунікативну функцію мови у процесі навчання [20]. Що стосується прагматичної складової ПМК, то, на нашу думку, це своєрідний аналог мовленнєвої компетентності, а технологічний елемент ПМК можна розглядати як діяльну (стратегічну) компетенцію. Ми вважаємо доцільним уведення соціокультурної компетенції до складу професійної комунікативної компетентності майбутніх учителів-філологів, оскільки вправне, комунікативно ефективне користування мовою передбачає знання правил мовленнєвого етикету, урахування соціальних умов спілкування, культурного контексту тощо.

Кожний структурний елемент ПМК передбачає реалізацію відповідних методичних підходів. Так, формування мовної (лінгвістичної) компетентності вимагає застосування *функційно-комунікативного* підходу, що забезпечує виховання свідомого ставлення студентів до мовних явищ різного структурного рівня, розкриття їх функцій у мовленні та способів реалізації в мовленнєвій практиці [17]. Вивчення мови на основі функційно-комунікативного підходу – це навчання вибору із системи мовних засобів функціонально взаємозалежних форм, використання їх у конкретній ситуації спілкування. Концептуальна *основа* цього підходу є інтегративною за своєю сутністю, оскільки ґрунтується як на функціональній граматиці, так і на теорії мовленнєвої діяльності, комунікативній лінгвістиці. *Метою застосування підходу* є формування вмінь розв'язувати комунікативні завдання, використовуючи мовні засоби різних рівнів відповідно до їхнього навантаження, отримання досвіду реалізації мови у мовленнєвій практиці. *Результат* – сформованість діяльної мовної особистості.

Основою і однією з головних умов реалізації зазначеного підходу є текст. Робота з текстом дає можливість розв'язувати проблеми внутрішньопредметних зв'язків, показувати функціонування в мовленні мовних одиниць усіх рівнів, проводити спостереження за відповідними

мовними явищами, створювати власні висловлювання, адекватні ситуації спілкування [12]. А це передбачає в свою чергу застосування *текстоцентричного підходу*, який виступає основним у формуванні мовленнєвої (дискурсивної) складової комунікативної компетентності. Концептуальна *основа* підходу також інтегративна, оскільки передбачає опору на лінгвістику тексту (текстологію) та комунікативну лінгвістику. *Мета* – опанування мови на основі культурно значущих та естетично ціннісних текстів. Реалізація цього підходу передбачає формування мовних, мовленнєвих та комунікативних умінь на основі тексту або системи текстів, які є основним *засобом* оволодіння мовою на усіх етапах. До інших засобів належить система вправ і завдань, яка враховує етапи сприймання і породження тексту. Робота з текстом охоплює два аспекти: аналіз готових текстів та побудова власних висловлювань різних типів, стилів та жанрів мовлення. Аналіз змісту соціокультурного компоненту ПКК, критеріїв його засвоєння засвідчує, що основою цього компоненту є текст або система тематично об'єднаних текстів українознавчого спрямування. Як бачимо, текстоцентричний і соціокультурний принципи взаємопов'язані.

Соціокультурний підхід у мовній освіті – це вивчення мови на основі створеної українським народом оригінальної і яскравої культури, відображеної у міфології, традиціях і звичаях, усній народній творчості, а також акумульованої у перекладних літературних творах культур інших народів, трансформація студентом відомостей з мови, літератури, історії та інших предметів, власного життєвого досвіду, що відбувається у процесі підготовки усних та письмових творів, під час виконання творчих робіт інших жанрів, в особистісно неповторний погляд на життя, у переконання, світоглядні установки, ідеали, у знання культурних реалій, які забезпечують органічне входження в суспільство, визначення свого місця у ньому [22]. Цей підхід має на *меті* формування соціокультурної складової комунікативної компетентності студентів, удосконалення вмінь працювати в колективі, парах, соціалізацію особистості. Він є яскраво інтегративним, оскільки *ґрунтується* на знаннях історії, культури України тощо. *Результат* – успішне спілкування у різних соціально детермінованих контекстах. *Основним засобом* реалізації виступає текст або система текстів соціокультурного спрямування, моделювання ситуацій, рольові та ділові ігри.

Діяльнісний (стратегічний) компонент комунікативної компетентності передбачає застосування *комунікативно-діяльнісного підходу*, який на сучасному етапі є найбільш дослідженим і загальноприйнятим у шкільній лінгводидактиці. Концептуальною *основою* підходу виступає теорія мовленнєвої діяльності, що ґрунтується на поетапних діях породження висловлювання. Він забезпечує усвідомлення студентами комунікативної функції мови. Відтак більшість мовних і мовленнєвих завдань за цим підходом необхідно виконувати безпосередньо для комунікації, спілкування. До *основних засобів* належать: створення мовленнєвих ситуацій, розвиток мотивації висловлювань, вироблення вмінь накопичувати та систематизувати

для цього мовний матеріал, робота щодо вдосконалення власних висловлювань, проведення лекцій-діалогів, лекцій-дискусій. Ефективним вважаємо також застосування інтерактивних технологій, які найбільше відповідають сутності професійної комунікативної компетенції.

Модернізація вищої філологічної освіти, євроінтеграційні процеси передбачають упровадження компетентнісного підходу до викладання української мови у ВНЗ, сутність якого полягає у формуванні ключових і предметних компетентностей як мети і результату навчання, що дозволить суттєво підвищити якість освітнього процесу. Формування і вдосконалення комунікативної компетентності, що розуміється нами як складне ієрархічне поняття, до структури якого входить низка субкомпетентностей, вимагає застосування власне методичних підходів, (текстоцентричного, комунікативно-діяльнісного, функціонально-комунікативного, соціокультурного, функційно-стилістичного).

Перспективними вважаємо подальші дослідження особливостей структури, змістового наповнення професійної комунікативної україномовної компетенції студентів-філологів, розробку компетентнісних стандартів, модернізації принципів, методів і прийомів викладання української мови за компетентнісним підходом, засобів формування комунікативних умінь майбутніх вчителів-словесників.

Література

1. Бадер В. Функціонально-стилістичний підхід у формуванні культури мовлення студентів-філологів / В. Бадер // Лінгвістичні студії : збірник наукових праць Донецького національного університету. – Донецьк : ДонНУ, 2009. – Вип. 19. – 301 с.
2. Бех І. Компетентнісний підхід у сучасній освіті [Електронний ресурс] / І. Бех. – Режим доступу : <http://ipv.org.ua/component/content/article/8-beh/56-09-04-22-32-01.html>.
3. Голуб Н. Компетентнісно спрямоване навчання української мови : концептуальний підхід / Н. Голуб // Теоретична і дидактична філологія : збірник наукових праць. – Переяслав-Хмельницький, 2012. – Випуск 12. – С. 26–32.
4. Друженко Р. Перспективи актуалізації комунікативно-прагматичної основи навчання української мови / Р. Друженко // Українська мова і література в школі. – 2014. – № 5. – С. 42–57.
5. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / [наук. ред. : д. пед. н., проф. С. Ніколаєва]. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
6. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
7. Караман С. Упровадження педагогічних інновацій у теорію і практику професійної підготовки вчителя-словесника / С. Караман // Вісник

Львівського університету. – Серія «Філологія». – 2010. – Випуск 50. – С. 87–98.

8. Компетентнісний підхід до навчання української мови в основній школі (матеріали круглого столу) // Українська мова і література в школі. – 2012. – № 4. – С. 51–64.

9. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи / [за заг. ред. О. Овчарук]. – К. : «К.І.С.», 2004. – 112 с.

10. Кузнецова Г. Наукові основи професійної вправності вчителя-словесника від ретроспекції до сьогодення / Г. Кузнецова // Українська мова і література в школі. – 2013. – № 5. – С. 42–51.

11. Кухарчук І. Комунікативно-діяльнісний підхід до вивчення синтаксису сучасної української мови у фаховій підготовці вчителя-словесника / І. Кухарчук // Українська мова і література в школі. – 2005. – № 2. – С. 50–54.

12. Лещенко Г. Комунікативно зорієнтовані підходи до вивчення української мови у системі формування комунікативної компетенції школярів / Г. Лещенко // Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії : збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету. – Острог – Рівне, 2013. – Випуск 21 (3). – С. 167–173.

13. Мацько Л. Мовна особистість українського словесника у світлі вимог модернізації освіти / Л. Мацько // Українська мова в освітньому просторі. – К. : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. – С. 67–78.

14. Мацько Л. Компетентнісні підходи і програмові засади в навчанні української мови / Л. Мацько // Українська мова в освітньому просторі. – К. : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. – С. 44–60.

15. Овсієнко Л. Концептуальний та інноваційний потенціал компетентнісного підходу до навчання студентів-філологів / Л. Овсієнко // Молодий учений. – Херсон : ТОВ «Видавничий дім «Гельветика», 2014. – № 12 (15) грудень. – Частина II. – С. 173–175.

16. Пентилюк М. Компетентнісний підхід до формування мовної особистості в євроінтеграційному контексті / М. Пентилюк // Українська мова і література в школі. – 2010. – № 2. – С. 2–8.

17. Петрук О. До проблеми навчання української мови на функціонально-комунікативних засадах / О. Петрук // Нова педагогічна думка. – 2003. – № 3. – С. 70–73.

18. Пометун О. Компетентнісний підхід – найважливіший орієнтир розвитку сучасної освіти / О. Пометун // Рідна школа. – 2005. – № 1. – С. 65–69.

19. Семенов О. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови та літератури : [монографія] / Семенов О. – Суми : ВВП «Мрія – 1», 2005. – 364 с.

20. Симоненко Т. Теорія і практика формування професійної мовнокомунікативної компетенції студентів філологічних факультетів : [монографія] / Симоненко Т. – Черкаси : [б. в.], 2006. – 328 с.

21. Хом'як І. Зв'язок у вивченні орфографії зі структурними рівнями української мови : навчально-методичний посібник [для здобувачів наукового ступеня і студентів української філології] / Хом'як І. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2011. – 124 с.

22. Шелехова Г. Сучасні підходи до навчання рідної мови в загальноосвітній школі / Г. Шелехова // Українська мова і література в школі. – 1998. – № 1. – С. 8–12.

23. Янчук Н. Реалізація функціонально-комунікативного підходу до вивчення лексики сучасної української літературної мови / Н. Янчук // Українська мова і література в школі. – 2005. – № 7. – С. 15–20.

References

1. Bader V. Funktsionalno-stylistychnyi pidkhid u formuvanni kultury movlennia studentiv-filolohiv / V. Bader // Lihvistychni studii : zbirnyk naukovykh prats Donetskooho natsionalnoho universytetu. – Donetsk : DonNU, 2009. – Vyp. 19. – 301 s.

2. Bekh I. Kompetentnisnyi pidkhid u suchasni osviti [Elektronnyi resurs] / I. Bekh. – Rezhym dostupu : <http://ipv.org.ua/component/content/article/8-beh/56-09-04-22-32-01.html>.

3. Holub N. Kompetentnisno spriamovane navchannia ukrainskoi movy : kontseptualnyi pidkhid / N. Holub // Teoretychna i dydaktychna filolohiia : zbirnyk naukovykh prats. – Pereiaslav-Khmelnyskiy, 2012. – Vypusk 12. – S. 26–32.

4. Druzhenko R. Perspektyvy aktualizatsii komunikatyvno-prahmatychnoi osnovy navchannia ukrainskoi movy / R. Druzhenko // Ukrainska mova i literatura v shkoli. – 2014. – № 5. – S. 42–57.

5. Zahalnoievropeiski Rekomendatsii z movnoi osvity : vyvchennia, vykladannia, otsiniuvannia / [nauk. red. : d. ped. n., prof. S. Nikolaieva]. – K. : Lenvit, 2003. – 273 s.

6. Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» vid 01.07.2014 №1556-VII [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

7. Karaman S. Uprovadzhennia pedahohichnykh innovatsii u teoriuu i praktyku profesiinoi pidhotovky vchytelia-slovesnyka / S. Karaman // Visnyk Lvivskoho universytetu. – Serii «Filolohiia». – 2010. – Vypusk 50. – S. 87–98.

8. Kompetentnisnyi pidkhid do navchannia ukrainskoi movy v osnovni shkoli (materialy kruhloho stolu) // Ukrainska mova i literatura v shkoli. – 2012. – № 4. – S. 51–64.

9. Kompetentnisnyi pidkhid u suchasni osviti : svitovyi dosvid ta ukrainski perspektyvy / [za zah. red. O. Ovcharuk]. – K. : «K.I.S.», 2004. – 112 s.

10. Kuznetsova H. Naukovi osnovy profesiinoi vpravnosti vchytelia-slovesnyka vid retrospektsii do sohodennia / H. Kuznetsova // Ukrainska mova i literatura v shkoli. – 2013. – № 5. – S. 42–51.

11. Kukharchuk I. Komunikatyvno-diiialnisnyi pidkhhid do vuvchennia syntaksysu suchasnoi ukrainskoi movy u fakhovii pidhotovtsi vchytelia-slovesnyka / I. Kukharchuk // *Ukrainska mova i literatura v shkoli.* – 2005. – № 2. – S. 50–54.

12. Leshchenko H. Komunikatyvno zoriientovani pidkhody do vuvchennia ukrainskoi movy u systemi formuvannia komunikatyvnoi kompetentsii shkoliariv / H. Leshchenko // *Aktualni problemy suchasnoi filolohii. Movoznavchi studii : zbirnyk naukovykh prats Rivnenskoho derzhavnogo humanitarnoho universytetu.* – Ostroh – Rivne, 2013. – Vypusk 21 (3). – S. 167–173.

13. Matsko L. Movna osobystist ukrainskoho slovesnyka u svitli vymoh modernizatsii osvity / L. Matsko // *Ukrainska mova v osvithnomu prostori.* – K. : Vydavnytstvo NPU imeni M.P. Drahomanova, 2009. – S. 67–78.

14. Matsko L. Kompetentnisni pidkhody i prohramovi zasady v navchanni ukrainskoi movy / L. Matsko // *Ukrainska mova v osvithnomu prostori.* – K. : Vydavnytstvo NPU imeni M.P. Drahomanova, 2009. – S. 44–60.

15. Ovsiienko L. Kontseptualnyi ta innovatsiinyi potentsial kompetentnisnogo pidkhdodu do navchannia studentiv-filolohiv / L. Ovsiienko // *Molodyi uchenyi.* – Kherson : TOV «Vydavnychiy dim «Helvetyka»», 2014. – № 12 (15) hruden. – Chastyna II. – S. 173–175.

16. Pentyliuk M. Kompetentnisnyi pidkhhid do formuvannia movnoi osobystosti v yevrointehratsiynomu konteksti / M. Pentyliuk // *Ukrainska mova i literatura v shkoli.* – 2010. – № 2. – S. 2–8.

17. Petruk O. Do problemy navchannia ukrainskoi movy na funktsionalno-komunikatyvnykh zasadakh / O. Petruk // *Nova pedahohichna dumka.* – 2003. – № 3. – S. 70–73.

18. Pometun O. Kompetentnisnyi pidkhhid – naivazhlyvishyi oriientyr rozvytku suchasnoi osvity / O. Pometun // *Ridna shkola.* – 2005. – № 1. – S. 65–69.

19. Semenoh O. Profesiina pidhotovka maibutnykh uchyteliv ukrainskoi movy ta literatury : [monohrafiia] / Semenoh O. – Sumy : VVP «Mriia – 1», 2005. – 364 s.

20. Symonenko T. Teoriia i praktyka formuvannia profesiinoi movnokomunikatyvnoi kompetentsii studentiv filolohichnykh fakultetiv : [monohrafiia] / Symonenko T. – Cherkasy : [b. v.], 2006. – 328 s.

21. Khom'iak I. Zv'iazok u vuvchenni orfohrafii zi strukturnymy rivniamy ukrainskoi movy : navchalno-metodychnyi posibnyk [dlia zdobuvachiv naukovooho stupenia i studentiv ukrainskoi filolohii] / Khom'iak I. – Ostroh : Vydavnytstvo Natsionalnogo universytetu «Ostrozka akademiia», 2011. – 124 s.

22. Shelekhova H. Suchasni pidkhody do navchannia ridnoi movy v zahalnoosvitnii shkoli / H. Shelekhova // *Ukrainska mova i literatura v shkoli.* – 1998. – № 1. – S. 8–12.

23. Yanchuk H. Realizatsiia funktsionalno-komunikatyvnoho pidkhdodu do vuvchennia leksyky suchasnoi ukrainskoi literaturnoi movy / N. Yanchuk // *Ukrainska mova i literatura v shkoli.* – 2005. – № 7. – S. 15–20.

*Статтю рекомендовано до друку
доктором педагогічних наук, професором, завідувачем
кафедри української мови і літератури
Національного університету «Острозька академія»
Хом'яком Іваном Миколайовичем*

Стаття надійшла до редакції 30 вересня 2015 року